

Щыңыгъэр ясурэт

Адыгеим искуствэхэмкэ
иклэцыкыу еджаплэу
Лъэцэрыкъо Кимэ ыцэ
зыхырэр кэщакло фэхьи,
кэлэцыклюхэмрэ ныбжы-
кэхэмрэ бгэфедэнхэ
пльекыхэрэ искуствэхэмкэ
язэнэкъокъу зэхащагъ.

Республикэм культурэмкэ и Министерствэ Іепыгъу
къафхьу, зэнэкъокъур гъашгэйону агъэпсыгь. Ильэсийн
8 — 24-рэ зыныбжьхэр куп зэфэшхъяфхэм ахэтхэу
ялэпэсэнгъэ къагъэльгъуагъ. Хъуажъ Миланэ апэ-
рэ чыыпэр къидээхыгъэмэ ашыщ. «Тхыпхъе» зыфиорэм
льэпкэ гупшысэхэр щыпхыришигъэх, иклэлэгъаджэр
Абрэдж Гощэфыжъ.

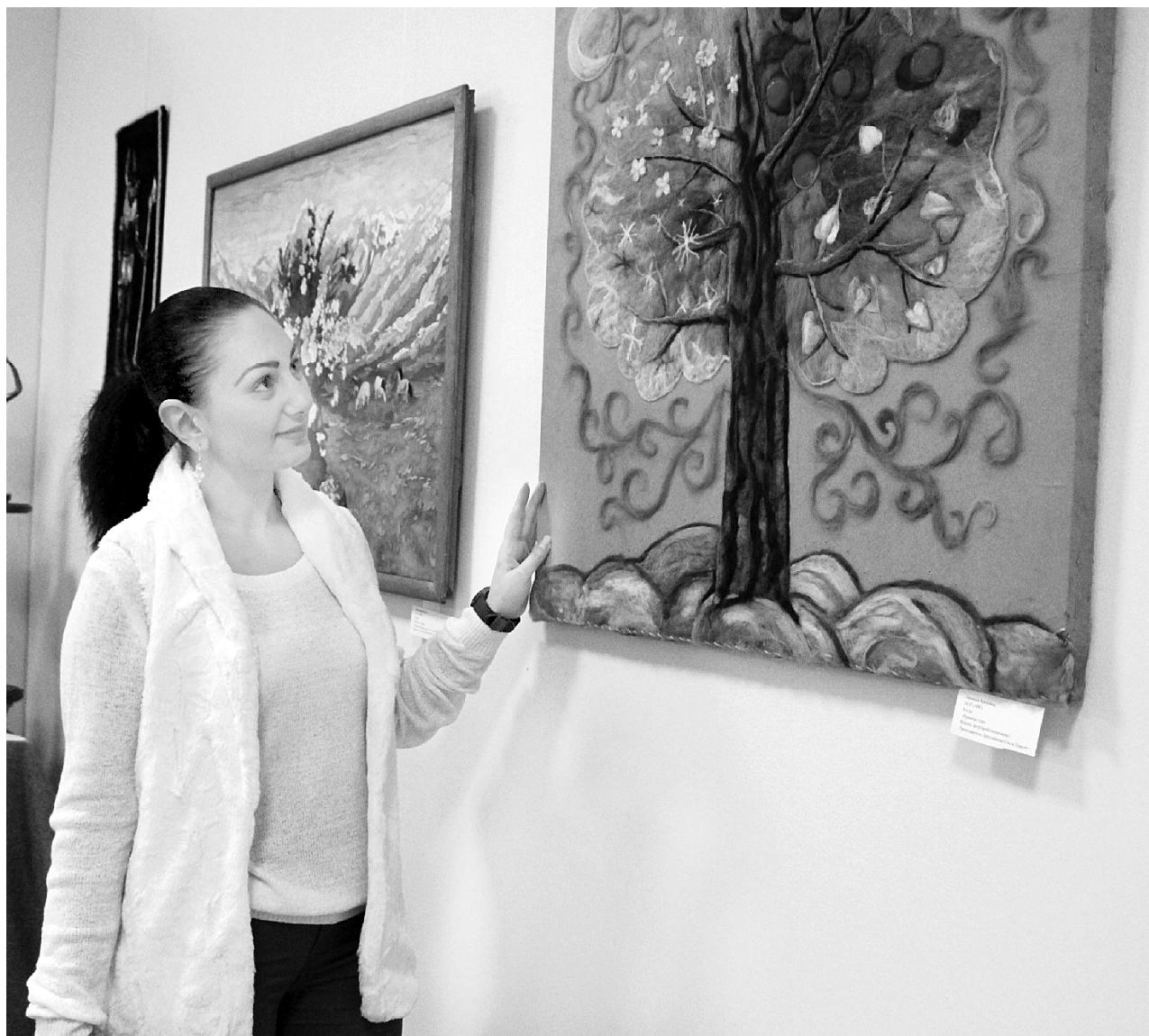
Унешхол! Каринэ Адыгеим икъушхъяхэм епллыкыу
афыриэр исурэтхэмкэ кыгъэльгъуагъ. Ильэсийн 8 зыныбжь
пшэшьэжьыем къушхъяхэм язынет, тыхээзыуцухъэ-
рэ дунаир, псэушхъяхэм ятеплэ сурэтхэмкэ къылотагъ.

Дарья Нагайчук, Тлэшью Самирэ, София Петуховам,
Ярославль Бочковым, Алена Кононовам, Виктория Криг-
ловам, нэмэгдэх ялофшагъэхэр щыңыгъэм дештэх,
узынэпащэ.

Сурэтхэм якъэгъэльгъон фэгъэхыгъе зэхахьем нэб-
гырабэ хэлэжьагъ. Республиком исурэтыш цэргийохэу
Бырсыр Абдулахъ, Гъогунэкъо Мухъярбый, Хъуажъ
Рэмэзанэ къыщигүшүагъэх. Хаъзунэфыкъихэр чыыпхэхэр
къидээхыгъэхэм афэгушуагъэх, шүхъяфтынхэр ара-
тыжыгъэх.

САХЬИДЭКЬО Нурбай.

Сурэтыр Емтэль Нурбай тырихыгъ.

Культурэмкэ Унэу Хъатикъуае дэтыр агъэцэкэжьышт

Партиеу «Единэ Россиес» ипроектэу «Культура малой Родины» зыфиорэм къыдыххэлтигъэу 2018-рэ ильэсүм мы учреждением игъэцэлжэхын пае федеральнэ, республике бюджетхэм сомэ миллиони 9-м ехуу къыхажьышт. Унэм игъэцэлжэхын, мылькуки, техникикэли нахь дэгьюу зэтэгээпсыхэгъэйн ар апэуагъэхьашт.

Партием ипроектэу «Культура малой Родины» зыфиорэм икоординаторэу Кушьу Светланэ къызэриуагъэмкэ, блэкигъэ ильэсми тиреспублике аш фэдэ гъэцэлжэхынхэр щыкъуагъэх.

«Культурэмкэ Джэдхэхъаб-
лэрэ Еджэркъуаэрэ адэт унэ-

хэм ягъэцэлжэхын сомэ миллионы 8-м ехуу пэуагъэхьагъ. Сметэ документацием диштэу псэуальхэм яшхъаныгъупчэхэмрэ япчэхэмрэ зэблахьгъэх, унашхъэхэр агъэлжэхь, залхэм ягъэллынкэ ишкэгъэх яофшэнхэр зэшүхахыгъэх. Къоджэдхэсхэмрэ муниципалиятхэмрэ аш фэдэ яофхэм чанэу къахэлжэхьагъэх», — къытуагъ аш. Координаторын зэрэхижэ-
унэфыкъигъэмкэ, культурэмкэ Хъатикъуае дэт Унэм нэмэгдэх, проектэу «Культура малой Родины» зыфиорэм къыдыххэлтигъэу нысхъапэхэм яреспублике театэрэу «Дышье къошын» зыфиореми мыльку къыфыхажьышт. Федеральнэ бюджет-

тым имылъкоу сомэ миллион 1,7-рэ аш къылукъэшт. А мыль-
кумкэ Адыгеим и Къэралыгъо филармоние изал цыклоу мы учреждениер зычэлтийр агъэлжэхьышт, ящыкэгъэ оборудование рашэфышт.

2018-рэ ильэсүм къэлэ цык-
хэмрэ къоджэ псэүпхэхэмрэ адэт аш фэдэ учреждение 2000-м ехуу агъэлжэхынэу рагхуухъэ. Партиеу «Единэ Россиес» ипроектэу «Культура малой Родины» зыфиорэм ифедэральнэ координаторэу Ольга Казаковам къызэриуагъэмкэ, муниципальнэ театрэхэмрэ ис-
кусствэхэмкэ кэлэцыкыу еджаплэхэм яклюалхэхэрэм ятвorchествэрэ язегъеушомбгүн

партием ынааэ тыргъеты.

«Партиеу «Единэ Россиес» ипроектэу «Культура малой Родины» зыфиорэр гъэцэлжэгъэным тэгээпсүхъяагъэу 2018-рэ ильэсүм федеральнэ бюджетэм сомэ миллиарди 5 фэдиз къыхажьэкъыщт. Аш ёшыщу сомэ миллион 670-р къэлэ цыклюхэм адэт муниципальнэ театрэхэм, сомэ миллион 220-р — кэлэцыкыу, нысхээлэх театрэхэм, сомэ миллиард 1,4-р — нэбгырэ 50-м нахь мымакъу зыдэс къалэхэм культурэмкэ яунэхэр мылькуки, техникикэли нахь дэгьюу зэтэгээпсыхэгъэх, сомэ миллион 300-р кэлэлэцыкыу туризмэм изегъеушомбгүн

искусствэхэмкэ кэлэцыкыу еджаплэхэм музыкальнэ юмэ-
псымэхэр къафэцэфыгъэйнэм апэуагъащт. Джащ фэдэу
культурэмкэ унэхэм ягъэцэлжэхын пае сомэ миллиард 1,5-
рэ къыхажьэкъыгъ», — къытуагъ Ольга Казаковам. Блэкигъэ ильэсүм гъэцэлжэхь шыхъаалу ялагъэхэм ар кэлэлэу къатегу-
щыагъ. Партием ипроектхэм яштуагъэкъэ 2017-рэ ильэсүм къэлэ цыклюхэм ятеатрэхэм процент 15-кэ нахьыбзу цыфхэр къяклонагъэх. Джащ фэдэу кэлэцыкыу, ныбжыкэ тэ-
атрэхэм якъэгъэльгъонхэм нэбгырэ миллионы 8-м ехуу ял-
лыгъ.

Путиным дырагъэштагъ

Политическе партиеу «Справедливая Россия» зыфиорэм и Адыгэ шьольыр къутамэ зэхищэгъэ пресс-конференциер итхъаматэу Александр Лобода зерищаагъ.

Мыш фэдэ 10фхъабзэхэр шьольыр пстэуми мэзаем и 2 — 5-м мы партием зэращири-тъекохъяэрэр пэублэм аш къышыхигъэшыгъ.

2017-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 25-м политикэ партиеу «Справедливая Россия» зыфиорэм зэфэсэу илагъэм щаштэгъэ унашьом Александр Лобода игуугу къышыгъ. Гъэтхапэм и 18-м Ѣылэшт хэдзинхэм ахэлэжэшт кан-дидатэу Владимир Путиным зэрэдьрагъэш-тэштэй ар фэгъэхыгъ.

— Урысые Федерацием и Президент зэрихъэрэ политикэм типартие ипрограммэ хэт едзыгуубэ зэрэтефэрэм мы унашьор аш-тэнэм лъапсэу илагъ, — къылуагъ Александр

Лобода. — Ахэм ашыщих: анахь лэжэпкэе маклэу агъэнэфштыр узэрьисэун пльэкыщт ахъщэ анахь маклэм клағъехъаныр, ылкэ хэ-мыльэу псуэлээр приватизация шыгъэнэм ипшальэ лыгъэктэгъэнэыр, чыгу хэбзэахъыр шыгъэзье гъэнэыр, мазэ къэс аратыре «Кэлэ-цыгъу» пособиер сомэ мини 10-м клағъехъаныр, нэмийхэри.

Хэтрэ цыфи гражданске пшъэдэкыжъэу илэр къыгурьозэ, гъэтхапэм и 18-м хэдзыгээ чылгэхэм къялолэнхэшь, шхъадж ежь зыфэе кандидатым ымакъе фатынэу партием илгээхэр къифэджаагъэх.

ІЭШЬЫНЭ Сусан.

УнэшъуакIэхэр

Аkkредитациер къапыщыль

Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнэмкэ и Министерствэ унашьоу ышыгъэм къызэрэдильтэу, мэзаем къыщегъэжъагъэу ашпъэрэ гъэсэнгъэгъ зиэхэ специалистхэу медицинэм 1оf Ѣызышхэрэм аккредитацие арагъэкүшт.

Ахэм яшэнгъэхэр къэралыгъо програм-мэу «Здравоохранение и медицинские на-уки» зыфиорэмкэ аупльэкүштых. Уппъэкүнхэм ахэфштхэм ашыщих къихъэгъэ ильэсүм гу-рут профессиональнэ шэнгъэхэр зээгъэгъо-тгъэхэри.

Ушетынхэр Ѣеу гошгъэштых, ахэр дунэе шапхъэхэу медицинэм фыахыгъэхэм адиш-тэхэу гъэпсыгъэштых. Фармацевтхэм экза-менхэр 2019-рэ ильэсүм ашыщих, 1оkыб хэгъэ-гүхэм ашдажагъэхэр 2020-рэ ильэсүм аш-тэштых.

Къэралыгъо Думэм псауныгъэм икъэухъумэн-кэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Николай Говориним къылуагъ:

— Аккредитацием ишуагъэ къызэрэкюштых сицыхэ тель, — къылуагъ аш. — Ар врач-хэм яшэнгъэ зэрэхагъэхощтых фэйорышшэшт, цыфхэм ялзэнхэм пае шэнгъиэу ялэр ыкъи Ѣылыкъэхэу алэклэльхэр шэхпхэ гъэнэфагъэу Ѣылыкъэхэм адештэхэм къыгъэлэгъошт.

Аккредитацием хафхэрэ врачхэмрэ мед-сестрахэмрэ упчэу къафагъэуцугъэхэм яджэ-

уапхэр къатыщих, сымаджэм яшуагъэ ра-гъэкынхэмкэ шыкъеу ыкъи амалэу агъэфед-хэрэр къагъэлэгъоштых, узир къыхагъэшынхэмкэ ыкъи ар гъэхүжүгъэгъэнхэмкэ хэкыиэу аль-түххэрэр къалотэштых.

Таксистхэр тырагъэпсыхъэх

Урысием футболынхэмкэ Дунэе чемпионатыр зыщыкюштыр къэблагъэ. Аш хэлэжэнхэу ыкъи еплынхэу къэкюштхэ цыфхэр зезыщештхэ таксихэр мэзаем къыщегъэжъагъэу тырагъэпсыхъащтых.

лонхэр гупсэфхэм, цыфхэр арызепщэнхэм тэгээпсыхъафхэм аупльэкүштых.

Чемпионатыр окофхэм 1оf зышиэштхэ автомобилхэр ильэс 4 нахьыбэрэ амьгэфед-дагъэхэу, къэралыгъо регистрацие акгууэу, ятамгъэхэр шьо гъожькэ тетхагъэхэу Ѣы-тихнэ фое.

Гъогухэр Ѣынэгъончъэнхэм пае шапхъэу къыхагъэхэр зэриукъуагъэхэм фэш тазы-рэу къатыралхъагъээр зымытыгъэхэ водитель-хэмрэ организациехэмрэ аккредитацием хагъэ-лэжэштхэп. Машинэм къитысхъэрэм зыдэшыгъэ чылгээр къэзгъэлэгъоэр прибор исалон итын фое, джаш фэдэу гъогукъеу Ѣытштыр зеришэнэу тарифхэр ылтэгъунхэу Ѣыт.

Чемпионатыр къеклонпэштхэм яфэло-фашшэхэр зыгъэцакъэхэ зышигъохэ таксистхэм аккредитацием аклуным пае ишкъиэгъэхэ тхыльхэр мэзаем агъэхъазырыштых, уппъэкүнхэм жъоныгъуакъем ыкъем аухыштых.

Къэлэ зэфэшхъафхэм ашыкъошт матчхэм къялоплэштхэр таксикир зезыщэхэ зышигъохэм аккредитацием арагъэкүшт. Мэзаем къыщегъэ-жъагъэу ахэм ямашинхэм язынет ыкъи яса-

Къыхэхъоштыр чинхэм ялъытыгъ

Прокуратурэм 1оf Ѣашшээ пенсии къуагъэхэмрэ аш инаучнэ 1офишшагъэхэмрэ мэзаем къыщегъэжъагъэу къаратыре ахъщэм къыхэхъошт.

Хэбзэ 1опылэгъоу къаратыре къыхэхъоштыр чинхэм (тетгъоу) ялагъэр зыфэдагъэхэмрэ аш елтыгъэу агъэфедэрэ спекоэффициентырэ ялтыгъэшт. Зипенсие къыхагъэхъуагъэхэм Следственнэ комитетыр 1оf Ѣызышшагъэхэ пенсиионерхэри ахъхэх.

(Тикорр.).

Псауныгъ

Щаймрэ щай фэдэмрэ

Щай зэфэшхъафхэм — шуцлэм, уцышьом, фыжым, цумпэхэр, пхъэшхъэ-мышхъэхэр зыхэлхэм тяшьоныр тиклас. Анахьэу шуцлэмрэ уцышьомрэ тэгъэфедэх.

Щайр псауныгъэмкэ дэгьюу зэрэташшагъэм тетэу, аш ишуагъэ къытэкъэу ары тэри зэрэлтийтэрэр. Шыпкъэ, щайр пкышьолым ишкъялагъ, ау щайр пстэури арэп, зизэрар къакло-хэрэр аужырэ лъэхъаным бэхъугъэх.

Къэшшошшэхъэм, тапэкэе щайуцхэр зэкэе пхъэпхъяльхэх. Мы лъэхъаным нахьыбэу ахэр пакетхэм арьильхэу къыдагъэ-хийх. Тэри, аш игъэхъазырын охтэ маклэ зэрихырэем ельтыгъэу, тигуалзу пакетхэм арьиль щайр фэдэ тэшэфы. Ау нахьыбэмкэ зээшьогъу хуушт щайуцхэр, пакетикхэм арьильхэу джы къэтшэфырэр, щаижъэп пломэ, ухэукъоштэх.

Апэрэу щайуцхэр зэккоцыщы-хъагъэхэм федэм ычыпэлкэе зэрар къызерахъырэр къыхэ-зывгъэшгъэхэр ыкъи нэүжым зыуштэгъагъэхэр нэмийц спе-циалистхэр ары. Аш фэшхъафуу щайр дэйм имызакъоу, щай дэвэр пакетыр ратэкъуагъэми, зэрарзу цыфхэм къыфахырэр зэфэдэу ахэм агъэунэфыгъ.

Нэмийц шэнгъэлэжхэм къы-зэралорэмкэ, щай зэфэшхъаф лъэпкыитфэу аупльэкүгъэхэм ашыщэу плым пестицидхэр ахэлхэу къыхагъэшыгъ. Ахэр химическе веществовоху къэкы-хэрэм (щайри зэрэхтэу) хыацэ-плацэхэр, хъампырашхъохэр къязымыгъэуалэхэр ыкъи бзы-ухэр къатезымыгъэтихъэхэрэр арьих.

Француз шэнгъэлэжхэм промышленностын щагъэфедэрэ химическе веществово Е 171-р щам ышло фыжы хъуным пае агъэфедэу къыхагъэшыгъ. Тэ тиспециалистхэм пакет цы-кликхэм арьиль щайр щай са-пэу, щайуцхэм къыптиктэкууэ хъаджыгъэр арэу зэрэштыр къало. Китайм аш фэдэ тэкъуа-фхэр щагъэфедэхъэрэр, ау ашхэ. Щай къыдэзгъэгъэхэрэ компание инхэм ахэр ягуалзу ыкъи пыутэу ашфых, чыг тхэ-пэ гъэгъухэр, щайр къэзгъэлэ-шүхэрэ мэхэгъэхэр ахалхъэ-хээз пакетхэм аратакъохэшь, щайр фэдэ ашхэ.

Щайц щайуцхэр ильэситу-щы зэрэштынэу Ѣытэй, ау нахьыбэмкэ гъушшальхэхэм е чынхэм арагъэлтихээз, щай-уцхэр къэшшүүшэфх. Ахэм ауасэ зэрэинир шуумыгъэшшагъо, шуумыгъэшшагъо къызатэзэгъэ-нэштэй лышшутырэ шуумыгъэшшагъо.

(Тикорр.).

федэм бэрэ ешшохэрэм якъуп-шъхэе зэрэтыпхэхэр узыхэу, ятхыкъупшхъэхэм зауфэу, яжъэхъыхэр зэлигъахъэхэу, ацэхэр ыгъэтахъоху ыкъи шуцлэмэ шыгъхэу мэхъу.

Пакетым иль щайм псынкъеу ѿшо къыкъехъэм, аш къэзгъэ-дэхэн краскэ хальхьагъ, щайр нэгъыфмэ, щайуц тэкъуафэм нахьыбэу аш къэкъирэ уцхэр хъаджыгъэхэу хэлъых. Пакетыр зыкъашыкъыгъэми бэ ельтыгъэу. Аш шэлэдэнэ плюакъем ильымэ ары зытэрээыр. Тэ къэтшэфырэр зырьлыр тхы-лъыпэ пакет. Аш клейкэ зэтэ-шхагъ. Пакетхэм янахьыбэм ѹудэнхэу аптылхэр гъучыч псыгъокъе телулагъэх. Ахэр псы стырим зыхалхъэхэкъе, щайм шуягъэ къэзитэу хэлъхэе пкы-гъохэр нахь маклэ мэхъу, ишшүгъэ агъэкъоды.

Специалистхэм къызэралорэмкэ, щай тэрээ, ыуаси мы-маклэ ушшомэ ары цыфхырэ пкы-гъохэр ыкъи зызигъэлэфырэр. Пакетхэм арьиль щайуц пстэури щаижъэп, ахэр къэмьшэф-хэмэ ыкъи умыгъэфедэхэмэ бэлэхэ нахьышту.

Тапэкли аш фэдэ щайм цыфхэр ешшохэр шхэхэу зэлгээ-штэхтэп. Аришь, щайуц тэкъуа-фэм изэрарэу къаклорэр нахь маклэ хъуным фэш шэгъэн флаххэр шэнгъэлэжхэм къа-гъенафэх:

— щай-пакетыр псыжъом хэшшумылхъээзэ псы пыжку-гъэх;

— угу зэлигъахъэу мэ ла ѡшайм къыхэумэ, аш шуумышьу;

— зы пакетым ятлонэрэу псыжъо къэшшумыгъэхъохъ;

— пластикэм хэшшыкъыгъэ-стечанкэ щай шуумышьу;

— пакетхэр зыдэлхъэ тхы-лъыпэ къэмланхэм щайр зы-ратэхъогъэ уахтэр ары тет-хагъэр, зэрэшшүүлэгъэр зэрэ-нахьыбэр зыцшумыгъэгъупш;

— мафэм щай бжышиым на-хьыбэр шуумышьу;

— щайуц пхъапхъэр пакет-ым ильым бэлэхэ нахь дэгъу;

— ишшүгъэ къышшокъынэу шуумышьу, цэрийн хууль э щай-уцхэр къэшшүүшэфх. Ахэм ауасэ зэрэинир шуумыгъэшшагъо, шуумыгъэшшагъо къызатэзэгъэ-нэштэй лышшутырэ шуумыгъэшшагъо.

(Тикорр.).

АР-м и Конституционнэ Хыкум

Юридическэ ІэпыІэгъур зэкІэми альыІэсыным...

Конституционнэ Хыкумыр зыми емыпхыгъеу, хэушхъафыкыгъеу, Конституционнэ судопроизводствэр ыгъэфедээ, Конституциер гъэцкIагъэ зэрэхъурэм лыпльэрэ органэу щит. Ащ илофшIэн зэрэзэхищтыр, пшъэрэиль гъэнэфагъеу илэхэр къэзыгъэнафэрэр Конституциер ары.

АР-м и Конституционнэ Хыкум зызэхащагъэр ильэс 20 хүгуэ. 1997-рэ ильэсийм Адыгэ Республикаем и Конституционнэ Палатэу ар агъэпсыгъагь. нэужум, 2000-рэ ильэсийм, Конституционнэ Хыкум ашыжыгъ. БлэкIыгъэ 2017-рэ юбилей ильэсийм изэфэхысыжхэм, тапэкIэ пшъэрэиль ашыжыгъ. Категорушиагь 2014-рэ ильэсийм къышыублагъеу Хыкумым и Тхаматэу Лыхъэтыхъ Аскэр.

— Республикаем щыпсэухэрэй яфитыныгъэхэр е яшхъафитыныгъеу укуугье зэрэхъгъэхэм афэгъэхыгъэхэд льэу тхыльхэм ахэппэлтэйнэр, зэхэфыгъэнхэр шIокI имыIэу Хыкумым зэшүүххэрэй иофхэм ашыщ, — къеуатэ ащ. — Арышъ, блэкIыгъэ ильэсийм мы лъэныкъомкIэ шIагъэ хууѓэхэм пстэумэ апэу сакытегушиIэмэ сшIоигъу. 2017-рэ ильэсийм ащ фэдэ тхыасыхъ тхыльхэ зэкIэмки 9 Хыкумым къырахылIагь. Цыфхэм фитыныгъэу Конституцием къаритырэй укуугье зэрэхъгъэхэм, пшэш IэнатIэм тутхэм яшшэрилхэр икъоу зерамыгъэцакIэхэрэм, нэмыкI лъэныкъохэм ахэр афэгъэхыгъагъэх. Тхыльхэр зэкIэри къэзытыгъэхэр Мыекъуапэ ёкIи Мыекъопэ районым ашэпсэух. Законым къыгъеуцурэ палъэм диштэу ахэм зэкIэмти тахэпльягь ыкIи джэуап зэхэуугуфыкыгъэхэр цыфхэм яттыгъэх. Тхыасыхъ тхыльхэ кытахылIагъэхэм ашыщэу 4-мэ Хыкумым зэхэсэгъохэм аашахэпльягь, тул зэхэсэгъо имышыкIагъэу зэхэфыгъэхуу. Тхыасыхъ тхыльхэ зэкIэдгэлэхъюгъыгь, сыда пломэ ахэм зигугуу къашыхэрэм тэрэп ахэппээн фаеу щытыр. Зы тхыльхэм тыхэпльэнэу щит. Къыхэзгээшынэ сшIоигъор цыфхэм зыкытфагъэзенэр нахь Iешэх афэхъуным фэш, интернет нэклубгъо зэрэттупшыгъэр ары. Ащ уихъэмэ, пычыгъо «Электронная приемная» зыфиорэр ибгъотэшт. Ар зэрэбгъэорышшэтири кышто. Зыкытфээзигъазахэ зышто игохэм зэкIэми ар агъэфедэн альэкIыщ.

— Лъэу тхыльхэр къызэ-рэшъуахылIэхэрэм имызакъо, цыфхэри ешьо-гъэблагъэх... — Ары. БлэкIыгъэ ильэсийм хыкумушIхэмре Хыкумым иаппарат иофшIхэмре

зэкIэмки нэбгыри 114-рэрагъэблэгъагь. Ахэм янахьыбэр, ар нэбгырэ 95-рэ, яфитыныгъэхэр зэраукъуагъэхэр ары зыгъэгумэкIыщтыгъэхэр. Зыхэм нэмыкI хыкумхэм е органхэм раххуулагъэм адиргащаштыгъэп, тэ тыхэпльэжынэу къыкIэлъэ-ищтыгъэх, ятонэрэхэр социальна юф зыгъэгумэкIыщтыгъэхэр, нэмыкI юфыгъохэр къезыхылIагъэхэри ахэтигъэх. Сэ сшьхэкIэ нэбгырэ 21-рэ езгэблэгъагь, хыкумушIхэм нэбгырэ 43-мэ, Секретариатын нэбгырэ 32-мэ зэлукIэгъухэр адашыгъэх.

— О уишшошкIэ, цыфхэм яфитыныгъэхэр къэххуу-мэгъэнхэмкIэ амалэу ялэхэр нахьыбэу агъэфедэхэ хууѓэ?

— Фитыныгъэу илэхэмкIэ упчIэжэгъу ишыкIагъэу Хыкумым къеуалIэрэм ипчыагъэ ильэс къэс нахьыбэу мэхъу. ГүшIем пае, 2015-рэ ильэ-

«Цыфхэм юридическэ ІэпыІэгъу ыпкIэ хэмийлъэу зэрагъотыщтыр, яфитыныгъэхэмрэ яшхъафитыныгъэрэ Конституционнэ Хыкумым къызэрихъу-мэштхэр икъоу альыгъэІэсигъэ-ным нахьыбэу юф дэтшIэшт».

сум нэбгырэ 45-мэ, 2016-рэ ильэсийм 65-мэ зыкытфагъэзэгъагь, блэкIыгъэ 2017-рэ ильэсийм а пчыагъэр 95-мэ нэсигь. Арэу щитми, тиеспубликэ щыпсэухэрэр фитыныгъэу ялэхэм джыри макIэу зэрашыгъуазэхэр мы пчыагъэхэм къаушыхъаты. Социальнэ юфхэм альэныкъохэм гумэкыгъо илэу кытэуалIэрэм ипчыагъэ кызыэрэштыкIагъэри аш епхыгъэу сэлထыт. 2015-рэ ильэсийм нэбгырэ 26-рэ кытэолIэгъагъэмэ, 2016-рэ ильэсийм 24-рэ хууѓэ, блэкIыгъэ ильэсийм аш фэдэ тхыасыхъ кытэзэхылIагъээр нэбгырэ 17 ныIеп. Ау мыш дэжьим къышыхэзгээшынэ сшIоигъор районхэм къарыкы-

рэ нахьыбэу зэрэхъугъэр ары. НахьыпекIэ нахьыбэу къеуалIэштыгъэхэр Мыекъуапэ щыпсэухэрэр ары ныIеп. Конституционнэ Хыкумым ыпкIэ хэмийлъэу юридическэ ІэпыІэгъу зэраригъэхтым икъэбар къэлэ шхъаэм нахь чыжыалоу ыкIи зэрэхъугъэр аш къеушыхъаты. Ар тигуапэ.

— Аш фэдэ ІэпыІэгъу зишикIагъэхэр нахьыбэу къышоолIэнхэм пае, о уишшошкIэ, сыда нахь шуагъэ къэзытыщтыр?

— Конституционнэ Хыкумым исудьяхэм цыфхэм, предпринимательхэм, кэлэццыкIухэм яфитыныгъэхэр къэххуу-мэгъэнхэмкIэ уполномоченнэхэр ягъусэхеу цыфхэр зэрэрагъэблагъэхэрэм лъэшэу ишуагъэ къааклоу сэль-ထыт. А шIакIэр тапэкIи лъыдгээктэн фае. БлэкIыгъэ ильэсийм аш фэдэу зэгъусэхэу цыфхэр зышигъагъэблэгъэхэм нэбгырэ 14 къякIолIагь. Ахэр щефакIом ифитыныгъэхэр укуугъэе зэрэхъугъэхэм, посэупI-коммуналын фэло-фашихэм, чыгум, мылькум, социальнэ фэло-фашихэм альэныкъохэм юфыгъохэр, пшэш IэнатIэм тутхэм пшъэрэильхэу ялэхэр икъоу зерамыгъэцакIэхэрэр ары нахьыбэу зыгъэгумэкIыщтыгъэхэр. Аш фэдэу лъынкIуитур зэгъусэу юридическэ ІэпыІэгъу араты зыхыукIэ, цыфхэм фитыныгъэу ялэхэм нахь ашыгъозеэштых, цыхъэ нахь къытфашыщ.

— Хыкумым юфу шIэ-рэ-рэр, цыфхэм ІэпыІэгъу аритын ылъэкIыщтыр икъоу

альыгъэсийм, зы-кы-фэзгэзээрэр нахьыбэу хуунымкIэ шуагъэ къы-тын фае...

— Аш ю хэлээп. Аш фэш, Хыкумым юфу шIэ-рэр шхъаихыгъэу цыфхэм алтыгъэсэгъэным, зэфагъэхэлэу ялофхэр зэхэфыгъэхэ зэрэхъущтыр ягъэшшэйнэм лъэшэу тынаэ тет. Аш фэгъэпсыгь нахьыпекIэ зигугуу къесшIыгъэе Интернет нэклубгъор. КъэбарыкIэхэр, юфтхабзэу е зэхэсигъоу Хыкумым ыгъэнэфагъэхэр, юф зэфэшхъафуу къырахылIэхэрэмкIэ риххуулагъэхэри аш итых. 2017-рэ ильэсийм икъихыгъэхэм адэжь Интернет нэклубгъом ипчыгъэхэу «Противодействие коррупции» ыкIи «Госслужба» зыфиохэрэр дгээжэжыхи ттлупшыжыгъэх. Джаш фэдэу республике СМИ-хэм тапэблагъэу юф адэтшIэ, юфтхабзэ горэ зэхэтшагъэми, къэбарыкIэ тиэм и алтыгъээсэ, къетэгъэблагъэх. Хыкумым зычилт Унэм зэкIэ тикъэбархэр къызшитIотыкIыре стенд щити. Хыкумым юфу шIэ-рэрери, хэтхэри, цыфхэр зышигъигъэблагъэхэрэри, зыкыфэзигъэзэхэрэм ялофхэр зэрэзэхийхэрэри, зыкыфэб-гээзэнэм пае ишыкIагъэхэр, нэмыкIхэри тетых. Хыкумым изхэсигъохэр зэлухыгъэх, цыфхэри, организациехэм яллыкIохэр ачIэсийнхэ амал яи.

— Конституционнэ Хыкумым иофшIэн судо-производствэ закъор арэп ныIа?

— Хыау, Хыкумым

«Цыфхэм зыкытфагъэ-зэныр нахь ІэшIэх афэхъуным фэшI интернет нэкIуб-гъо ттIупшыгъ. Аш уихъэмэ, пычыгъо «Электронная приемная» зыфиорэр ибгъотэшт. Ар зэрэбгъэорышIэштыри къы-щIо. Зыкытфэзгэзэхэ зышто-игъохэм зэкIэми ар агъэфедэн альэкIыщт». ИофшIэн аш къышыуцурэп. Хыкумым и Тхаматэ ахээхэрэй юфтхабзэхэм, Правительствэм е Парламентын зэхэсигъохэу ялэхэрэм ахэлажьэх. Конституционнэ Хыкумым и Тхаматэ Адигеим ихъкумушIхэм я Совет хэт, хыкумушIхэр республикаем ихъкумушIхэм я Квалификационнэ коллегие, уштынхэмкIэ аш икомиссие ахэхъэх. Джаш фэдэу хэзэгъэуцугъэм къэшакло фэхъуныш, аш ипроект АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэр хэпльэнэу ыкIи къыхилхъанэу фитыныгъэ ил. ГүшIем пае, блэкIыгъэ 2017-рэ ильэсийм АР-м и Конституции ия 101-рэ статья зэхъокIынагъэхэ зэхэсигъэхэнхэм фэгъэхъэгъэе законийм ипроект къэшакло тифэхъуу. Аш Парламентыр зыхэпльэм дыригъэштаг. Зэхъо-кыныгъэхэу статьям фэхъуугъэхэм цыфхэм ятхыасыхъ тхыльхэм язэхэфынкIэ Хыкумым нахь амалыбэ къыраты. Адиге Республикаем икъэралыгъо хэбзэ органхэмре Конституционнэ Хыкумымрэ зэхъынгъэ ялэу, зэгурьохэу юф зэрэзэдашIэрэм ишуагъэкIэ, пшэш IэнатIэр зы-гъхэм хэбзэ органхэм цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яшхъафитыныгъээрэ пстэумэ анах шхъаалэ ашыным таыкыфэхъуагь, Конституцием къыдилтырэр пстэури республикаем щыгъэцкIагъэхъуу.

— Мы ильэсиймкIэ пшъэ-рэ-рэльэу зыфжкугъэуцу-жыгъэхэм къэкIэу уакъытегушиагъээмэ дэгъ-угъэ.

— ЙипшIэкIэ къышэрэшысIуа-гъэу, цыфхэм юридическэ ІэпыІэгъу ыпкIэ хэмийлъэу зэ-рагъотыщтыр, яфитыныгъэхэмрэ яшхъафитыныгъээрэ Конституционнэ Хыкумым

Мэзэе осышхом

Мэзаем и 1-м, 2018-рэ ильэсүм Улапэ культурэм и Үнэу дэтүм шэжье зэхахьэу «Снежный памятный февраль» зыфиорэр щыкluагь.

Ар къэзыгъэхъазырыгъэхэр культурэм илофышIэхэмэр тхыльеджапIэу N 13-м ибиблиотекарэу Гъубжъэкъо Фатимэрэ. Тхыль къэгъэлтэгъонэу «Вехи Великой Отечественной войны» зыфиорэр ащ гъусэу илгэ.

Гъуагь. Зэхахъэм хэлэжьагээ Улэпэ къоджэ коим ипащэ Т. И. Гъубжъэкъор, ветеран хэм я Совет итхаматэу Лыунэе Аслын, къоджэ еджапIэу N 9-м иеджаклохэр ыкли икз лэеѓааджэхэр.

Зэхахъэр къызыгъуихыгь къо

Культурэм илофышиэмэ «Была война, была победа» зыфиорэр күлэлэджакомэ ашыгъэ сурэтхэмкиэ къагъельэ- Зэхахьэр къызэгүйхэй къоджэ коим ипащэү Гүбжэкьом ащ ыуж Лыунаем къафилотаг заом игъом чылэм ыкчи къэргалыгъом ихухъяэгээ хъугъээ

шлагъэхэм аацыхжэр. Йофтхъаб-
зэм еджаклохэр чанэу хэлэ-
жьагъэх, усэхэм къяджагъэх.
Адыгейим щыщхэу Советскэ
Союзым и Лыыхъужу хүгуяа-
хэр агуулсан сийнжигит эх-

хэр агу къагъэвыхыгъэх.
Аш ўуылым зэхэтхэу саугье-
тын къегъагъэхэр тыралхьа-
гъэх, зы такицкыкэ афэшьы-
гъуагъэх.

ПЩЫКЪЭНЭ
Май.

Щытхъу хэлъэу япшъэрыльхэр агъэцак! Э

Бээджэшлагъэ зезыхаагъэхэм пшьэдэкыжь ягъэхьыгъэнымкэ федеральнэ куулыкүм и Гъэйорышаплэу Адыгэ Республикаем щылэм джырэблагъэ ипъэктоигъэ зэхэсигьо илагъ. Оперативнэ-куулыкү, кыдэгъэкын-хызымэт ыкли финанс-экономикэ лъэнныкьюхэмкэ 2017-рэ ильэсүм изэфэхьысыжыхэр аш щашыгъэх, тапеклэ тофыгъюхэу анаэ зытырагъэтыштхэр агъэнэфагъэх.

Юфхъабзэм хэлэжьагтэх АР-м и Премьер-министрэу Александр Наролиныр, АР-м ипрокурорэу Марк Большедворскэр, федеральнэ инспекторэу Владимир Маргасовыр, хэбзээхүүмэктөл күлүкүүшлэхэр, нэмыхилхэрийн

АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат ыцлекіл къэзэрэугъоингъехэм шүфэс къарихыг А. Наролиным. Гъэлорышаплэм илофшэн зэрэзэхищэрэм осэшүү къифишигъиг, ишшэрьтихэр щитхуу хэльэу тапэкли агъэцкілэнхэу зарашыгүүрээр къарилыага хэвээнтэй, алэм ашын вэфед мыхуущт пкыбыгохэр учреждение ниехэм къадамыжханхэмкээ пшторыгъэш-уплъэклун тофтахбээхэр зэхэгтэйнхэр арын.

2017-рэ ильясым учреждениен епхыгъэу тофтышээр структуртум зэхъокыныгъэхэр фэхүүгээхэр. Блэкингээ ильясым, мэдээлэл

зраштын түштүрөр квадратын. 2017-рэе ильясым тофуу ашлагыэм зээфехьсыжыхэр кыыштыгыгээс Гъэлорышилпээм ишчэу, полковникуу А. Просперниным. Ащ кызызэриуагъэмкээ, блэктыгээ ильясым УФСИН-м ихапсхэй Адыгейим итхэм ачлэхэм япчыагъэ нэбгырэ 2403-м нэсигэй. Уголовнэгъэцэктэй инспекцием изээфехьсыжыхэмкээ, хапс атемыльтуу нэбгырэ 2742-рэе агъэмисагь. Правопорядкэр гъэлпитеэгъэным, хапсым члэс цыифым ифитиныхъэ, ишхыха-фитныгъэ ыкчи ихэбзэ шлоин бэхээ. Блэктыгээ ильясым мэд куогүм и 14-м Урысыем юстициемкээ и Министерством инашьоктэ бзылтфыгъэхээ зышгээлпүнхээрэх хялласу Мыйн куапэ дэтыр фэшьхыафэу агъэлтээ псыжы, чыныгээ 226-мэ ательчийн тэгье хяллас-поселение ашьын жыгыгь. Джаш фэдэу Урысыем бзэджэшлэгээ Ѣзызэыхыагъэхээ шийдэктэйжээ ягъэхьыгъэнэймкээ федеральнэ кыулукүм инашьоктэ ФКУ КП-6-м епхыгъээ хэушхыафыкыгъэ участкэ агъэлтээ псыгыгь, чыныгээ 100-м фытегъээ сыхыгъэ, бзэджэшлэгээ зезьнэхээ.

хъагъэхэм зызщагъэтэрэзыжырэ гупчэм шэкіогьум къыщегъэжъагъэу Ioф ешлэ.

Наркотик зыхэль веществор хъапсым чэсхэм алэкцээзыгэхъян мурад зилагъэхэр проценти 100-м клахэу къаубытыгэх. Телефоныр хъапсым дахьагъэу кынзэрэхагъэштигээм ипчагъэ фэдитлүкэ нахьыбэ хуугээ.

Джащ фэдэу продукцие
къыдэгъэкын юфшлэнүм ыльэ-

Іэр къыдалтытээ хъапсхэм ачлэсхэм яфитыныгъэхэр къэ-ухумэгъэнхэр ыкчи щылэклэ-псэуклэу ялэр нахышу шы-гъенир. Джаш фэдэу гъэлоры-шлаплэм ильэнэйкъо зэфэшь-хъафхэмкэ анахь мэхъанэ зилэ

ныкъок!э хөхьоныгъэу ялэхэм
ягуу къашыгъ. Зэкэмки 2017-
рэ ильэсэм сомэ миллион 50
зюсэ продукцие къыдаагъэкыгъ.
Хяпсхэм ач!эсхэм юфшэн ягъэ-
гъотыгъэним фэш! чып!е тे-
дзэу 120-рэ кызыэуухыгъ. Аш-
нэмых!еу бизнес цык!ум ык!и
гуртым юф ашызыш!эхэрэм язэ-
дэлжэхъеныгъэ лъагъэк!уате.

2017-рэ ильэсүм анахьэу
анаэ зытырагьэтгэйгээ лъэнүкьо-

Іоғығыбхәм, къадәхъубъәхәм ыкلى
зәшіохыгъә мыхъугъә Іоғығыбхәм
щыләхәм зәхәсыйгъом щытегу-
щыләгъәм. Ахәмкә құулықүм
ыкلى аш епхыгъә подразделе-
нихәм япашәхәм зәфәхъысы-
жүар қашып-ау

Зэхэсигъом иклэухым щит-ху хэлээр зиоффшэн зыгье-цеклэрэ күлүүктуушлэхэр къынхарчнгах.

КИАРЭ Фатим.

ХЭТИ АЩЫГҮПШАГЬЭП, СЫДИ АЩЫГҮПШАГЬЭП

Ленинград иухъумэклиятъ

Тихэгъэгу закью щымытэу, зэкэ цыфльэпкыымкэ Хэгъэгу зэошхор ллэшшэгъубэ тарихьм ианахь хуугъэ-шшэгъэ жъалымхэм аышш хуугъэ.

Тихэку гүпсэү Адыгейим пый техаклохэр тикъэралыгъо ифыжыгъэнхэм илахьышхо хишыхъагъ. Заом иапэрэ мафэхэм Адыгейим икъыхи, ежъхэм яштоигъоныгъэкэ фронтым нэбгырые мин 30 лухъэгъагъ, мобилизациемкээ дзэклол! нэбгыра мин 80 агъаклоргъагъ

Ти Хэгъэгу шъхвафит шыжыгъэнымкэ тичып! Эгъухэм зи къатенагъэп, заом ифронт зэфэшьхвафхэм лыгъэ зэрхъэу ахэр ашызэуагъэх, ашыщыбэм къагъэзэжьыгъэп. Шэуджэн районым икъихи фронтын Iухъэгъагъэхэм япчагъэ 4500-рэ хъуштгыгъэ, ахэм ашыщэу 2500-р хэклодагь. Мы район закъом Советскэ Союзым и Лыхъужж нэбгыриц кыкыгъ: Хъ. Андырхъуаер, В. Лазовыр, П. Чадовыр.

11. Чаловыр.
Зигугу къесшыщтыр Хэгъэгү зэошхом имэшошхо хэтыгтэй, псэемыблэжьэу Ленинград къелшхом иухъумэктуагжэхэм ашыщэу Даур Къасим Шъалихэ ыкъор ары.

Къ. Даурып Шэуджэн районымкіе къуаджэу Хъакурынэхъаблэ 1914-рэ ильесым къызылхъугъ, мэкъумәщышыл унэгъо зөфөшшыгъ щаплугъ. Янэ-ятехэр лэжъекуягъех, чыгум алэ хэлтигъ, алэрэ колхозуу къуджэм шызэхаштэгъагъэми хэтигъех. Шъалихъэ къуиплъирэзы пшъашъэрэ иагъэх: Къасим, Рэмэзан, Хъис, Шумафыкыл ашылхъу закъюч Аминэт

Даур Къасимэ классиблыр къуаджэм къызиухи, 1929-рэ ильэсэм педтехникиумын чэхъэгъагъ. Ар къызеухым, ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку комитет иунашьокэ комсомол йовшэнэй Шэуджэн районымкэ фагъэзэгъагъ, политпросветым инспекторыгъ, щысэтехыпэ еджаплэм ипэщагъ, ублеплэ еджаплэм идиректорыгъ, гъэсэнэгъэмкэ район отделым иэшьхъятын.

ХБЭТЭТЬГЭ.
1940-рэ ильэсүм Даур Къа-
симэ дээ къулыкъум къягъэ,
мы ильэс дэдэм Ленинград дээ
округымкээ полк еджаплэм
хатхэ. Ар къызеухым, взво-
дым икомандир илэптийэгээ
ыкы я 41-рэ хэушхъяфыкыгэ
Краснознаменэ моторизиро-
ваниэ понтоннэ-лъэмэйдж ба-
тальоным иполитрук игуадзэу
ағъэнэфагь. Тхъумэфэ гъэмэфэ
пчэдыхъэу заор къызежьагъэр
зэмкээ адэ ыпэрэ мафэхэм
зэратекышхо Ѣылагъэп. Дзэ-
къолхэри, дзэпащэхэри дээ
шъуашэхэр ашыгъхэу ротэ
ротэу гупчэм ит трибунэу гъэ-
мэфэ лагерыр къызыщыэзуа-
хынэу Ѣытыгъэм дэжь къы-
щызэрэугъоигъагъэх. Ау гузэ-
жьогуу макъэр шүүфэсүм ычыл-
плэкээ атхъаклумэ къыридзагь:
«псынкээ шъуклонышь, зыкы-

зэблэшьүхъу, гъогу щыгын-шъуашэхэр къызщышуульхэй, машинэхэм шъуякly!» Ежь Да-урым къызэриотэжкыщтыгъэм-клэ, пчыхъэм мэзым нэсыгъэх, чэнг-мэфитlo гъогум тетгъяэх чунаапкъэм нэсыфхэкклэ. Алерэ заор зырагъэжьягаэр 1941-рэ ильясым имзкъугч и 26-р

ильесым имекъугуу и 20-яры, ар боу зэо жылалымыгъ. Пый техаклом алэ пэуцужыкъэхэм зеращыцыгъэм Къасимэ рыгушоштыгъ ыкы ынэ къэкыгъэм цыкыу-цыклоу игутуу къышыцтыгъэ.

Бэмэ аштэрэ чыпшэу Ленинград икъеухъумэнкэ лыхъужь летописым зыцэ епхыгъэ Невскэ Дубровкэм дээж Даур Къасимэ зыхэтыгъэ дээр къышыцуу гъагъяар. Пыир аш нахыбы лыыкъотэжынэу зэрэшымытыр къагурууцтыгъ. «Невская Дубровка» зыфиорэр псыхьюу Нева иджабгъу нэпкъ къэрыс поселкэм ыцлагъ, ар яптыапшэу, советскэ дзэхэр сэмэгу нэпкъым зэпырадзыштыгъэх.

1941-рэ ильэсүүм ибжыхээ нэмүүцхэр Нева исэмэгбүгтэй төхвягъэх, ахэм бэл къафэнэжыгъяарь Ленинград къаухув-рэинимкээ. Аш паекэ Нева

Бэмэ ашIэрэ чырапIэу Ленинград икъэухъумэнкIэ лыхъужъ летописым зыцIэ епхыгъэ Невскэ Дубровкэм дэжь Даур Къасимэ зыхэтыгъэ дзэр къызыышуцугъагъэр. Пыир аш нахыбэ лъыкIотэжкынэу зэрэшымытыр къагурыштыгъ. «Невская Дубровка» зыфиорэр псыхъоу Нева иджабгу нэпкъ кIэрыс поселкэм ыцIагъ, ар япытапIэу, советскэ дзэхэр сэмэту нэпкъым зэпрыадзыштыгъэх.

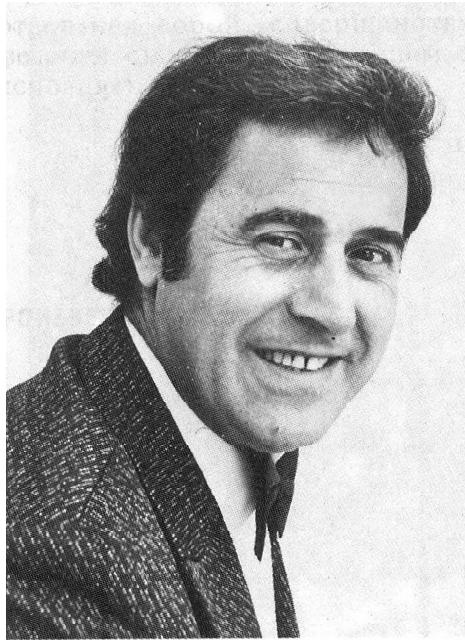
мэ зыхэтыгээ взводым ипащэу Иван Тетерюковым псыхьом танки 9 псынкэу зэпыридынэ унашьо кыыфашыгъ. Ау пый батареене адрэ нэпкыым щылээм зэпымьюу ѩэр къатырипхъанкэштыгъ. Джащыгъум командирыр К. Даурымэр Евтушенкэмрэ къяджагъ, юфми щигъэгъозагъэх. Пыим упешуеклозэ а зэклэ бгъэкошиныр къин къодыягъэп, ау хъоршергъэклэ икылпэ чылпээр нэмькыыбгуу щылэу, лугъор шъхва-шихэу къашуа гэшшыгъ, ар зигукъэкыгъэр Даурыр ары, танкхэри адрэ нэпкыыбгүм радиыхи, пыим ор дашшэхыгъ. Зэо гукъэ-кыжхээр ныбжыыреу заом хэтыгъэхэм анэ къыкэцожжыщтыгъэх, Невскэ Дубровкэри пим йэклиахьэмэ, етланэ эм яе хъужье къыхэ-Джащ фэдэ зэо плтыры-ащыш Даур Къасимэ дулагъ, иакъыл щыуагъ,

**Лыхъужъ
къ Даур
ыир ащ
ыоштыгъ.
иджабгъу нэпкъ
дзэхэр сэмэгу**

ДЗЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Искусствәм иңыфхәр

«ЖЫ СЫЗЫМЫШЫРЭР

Адыгэ театрәм изал цыфыр чәмыйфәжъеу къеклолагъ. Адыгэ эстраднә ордым иапэрә фестиваль икәнщакор Адыгэ телевидениер ары. Концертим еплынәу къекуаҗәхәм АР-м и Президенттәу Джарымә Аслын ахәс, аш АР-м культура-рәмкә иапэрә министрәу Хынәхъ Адам къыгос. Хыуғәшъагъәр телевидением зәрәтирихыщт бангәр щагум дәт. Аш пышшәгъә камерәхәу залым чәтхәм операторхәр акәрьтыл. Режиссерәу Мәрәтүкъо Казбек-рә сәрәр пультым тыкәрьесуу бангәм тис. Ашыгум сә зу-коржиссерәу Йоф сиһәтшыгъ. Режиссерым «етәгъажъ» кызы-зөм, телевидениер экранын кызызрихъәрә заставкәм иму-зыкә сыйтункы, къәстүпшыгъ. Концертир едгәжъагъ.

Рәхъатәу тетәхы. Дикторым сценәм кыригъәбләгъенәу хы-шью Шапсыгъәм къикыгъә хыакләу Хәшх Казбек ыцә кызыреом, залым чә-сир зәкә къәзәрәгъекуагъ. Режиссерир бангәм имыфәжъеу пультым пышшәгъә операторхәм яку — зым Казбек ынегу инеу зәлүхүгъеу кырырыгъәдзәнәу рело, адрәм псынкыу залым чәхъыкъирәр кыбубытынәу едж... Хәшх Казбек ыныбжъ емытытыгъеу жым зәрехъә. Итворчествә нәпәепль фәхъугъе ордәу «Шоферым иорәд» кы-хедзә. Ордым Казбеки цыф-хәри зәрәфәзшыгъәхәр нә-рүльгъеу. Дәгушох, йоплыхъә,

ежыр арышь, ныбжыр щигуупшәжкыгъеу дәп-клае.

Ильәс токырә тфырәм къехъугъ Хәшх Казбек хәку сценәм кызытымхәгъәр. Шъхъацыр тхъуагъә, лыкум ит. Зэмыхъ-кыгъәр — псынкыу мәгүшүшә, ләжъ-ләжъ.

Мы концертим ыуж, 1996-рә ильәсым, Хәшх Казбек АР-м изаслуженнә артист зыфиорә цә лъапләр къифагъәшъашагъ. Аш фәдә хуульфыгъә мәкъә баритон шъабә иләу, сценическә образ ЙокIә-шыкIә зекIуакIәу «артистизм» зыфалорәр зыхәтлым тисценә зәрәщыкIәрәр

къельгъеуагъ.

Хәшх Казбек итворчествә фәхъыгъе телешоу «Гукъәкъыжъ» ыцәу тшынәу тигу къәкъы.

Казбек итворчестви италаңт лъәпкъ культурәм игупчәу Мыекуапә чыпіл щимыгъотәу ыбгүкъә зәрәкыагъәр сшотәрәзигъәп. Урамәу Красно-октябрьскәм тет хыакләшшәу «Мыекуапә» ыцәм кызыти-уцугъәти, ыдәжъ тыкыуагъ.

«Сыдәу уикъакло мәклагъа, Казбек, бәрә тызфәбгъәзә-шыгъ?» сlyи, сыйеупчым, аш къежәштүгъәм фәдәу псынкыу къыуагъ: «Титхамәтагъәхәр ары згъэмисәхәр. «Укъекуагъәм, дәгъу, укложыгъәми, нахъ дәйүжүгъыгъ» — ары кызы-рәсфытыгъәхәр. Сызәрысын унә кысатыгъәп, хыакләшхәр арых сиунагъәхәр, ибә-нахы-бәу сыйфыдәкъыгъәри ары».

Иаужырә гүшшәхәр Казбек имыхабзәу жъажъеу, гүхәкъеу кызызриуагъәм хабзәм гүкъау фыриләр зәрәиниң кысыгъешшәгъ. Казбек сүкүләм ыпәкъә Адыгэ радиом ифонотекә сыйчахы, ымакъ зытхәгъе плекмәм сядәүгъагъ. Консерваториер къаухы зәхъум, Сәмәгу Гощнагарье ежырре кызәдалогъәгъә дүэтхәр кыыхәхъи, кассетәм тестхи, зыдес-хыгъагъәх. Магнитофоным ар даслыхы, кыыхәсәгъанәм, Казбек гүкъау ынегу кәлтыгъәр кәкәлодыкъи, нәшх-гүшхәу кәлә ныбжыкъә къәхъуагъ: «Чайковский, опера «Евгений Он-

гин!» — мәкуо, 1959-рә ильәс — дирижерир Трифонов, Татьянә ипартие къезылорә Сәмәгу Гощнагарье, сә — Онеги-ныр. Сценә къин дәд, ильәс токитту тешшагъ!».

Зәхәсхыгъә макъәр опернә мәкъә шыгыкъ. Баритон Іәтигъә ключә ин зыхъель макъ, итембр дәнә къетәбә къещәкъыгъәм фәдәу шъабә. Драматургие ку-зыхъель сценәм щыхъурә-шы-шәрәр Казбек макъәмкә къеты. Зәмкә аш угы егъу: тхамыкъәль лъәу макъ, ятлонә-рәмкә, Татьянә зәрәшокъоды-пәрәм емыцуаләу ильәу ма-къә инеу зыкъырехы. Нотә лъа-гъеу ыштәрәмкә ар къәшшә, макъәр сый фәдә регистре-техъагъәми, итембр зэмыхъокъеу къабзәу къәлу. Сценәр сымы-лъәгъуми, Онегиним кә-хәкъирәр зәкә Казбек икъе-lyaklәkә нәм къикыгъеуагъ. Вокальне школә ин иләу Казбек хәкум кызызәрәкъожыгъагъәр ми сценәмкә къәшшагъ.

Казбек 1953-рә ильәсым хәкум къаләу Ленинград дәт консерваториет щеджәнхәу ыгъәкъогъәгъә купым хәтигъ. Ашыгъум аш Мыекуапә дә-түгъе кәләгъәдәжә институ-тим тарихымкә ифакултет къуухыгъе къодыягъ. Казбек янә икъәлә зәкъуагъ. Адыгэ хабзәмкә институтим ыуж аш тәфшыгъәр кыышын, унагъо ышшәнүр арыгъе. Аш ычыпәкъә джыри ильәсихрә консерватори-

рием кыышдҗәнәу дәкъы. Зә-рәхъурәмкә, Казбек зымыгъ-гупсәфырә зәчый хәльыгъ.

Казбек джыри Мыекуапә щеджәзә, иурамхәм ыгу риҳъау пшыашшә лъәпельгъә нәшүцә шъхъац тыргъо дахә атырла-гъощыгъ. Купәу ауѓоиғъем ар ахильгъуагъ. Нәүжүм Пәнешшү Раеу кычыкъыгъ. Я 3-рә курсым исхәу нәбгырлуп къә-зәрәщагъ. Джәтур хыуашшо Шапсыгъәм щырекләкъыгъ. Аш бәдәд къеклопләгъагъәр. Шыгъа-чын шыозәбәни хәтәу, хәгъэгъ джәгу зәралоу хуульгъа. Джәтур тырихынәу Казбек къаләу Рос-тоб-на-Дону телевильмәхәм ястудиу дәтүр кыригъәблә-гъагъ. Адыгэ телевидением иар-хив а фильмәр хәль. Кадрәм кызызәрәдзәрәмкә, Казбек-рә Раеу насыпшыуагъәх, ау-янасып къыхъе хуульгъәп.

Хәшх Казбек АР-м изаслуженнә артист зыфиорә цә лъапләр къифагъәшъашагъ. Аш фәдә хуульфыгъә мәкъә баритон шъабә иләу, сценическә образ ЙокIә-шыкIә зекIуакIәу «артистизм» зыфайорә зыхәлъым тисценә зәрәщыкIәрәр къәләгъуагъ.

граммәу ыгъәхъазырыгъәм ари хәтагъ. Ар зытхәгъе плэн-кәр хәкум кызызәкъожыхәм кызыдахыжыгъеу Адыгэ радиом ифонотекә хәль. Ор-дым бзыльфыгъә мәкъә лъа-гъеу сопранәм пае тхыгъе, аш шүләгъету гүләгъу мыуухыжыр хәль. Орәдышшор шъабә, зы мәкъамәм адәм макъәр къыхә-щыгъеу зәпшыагъ, гүм ыштәу, зәхәзәхәм ытхъаклумә иукоу, кылло шлоиғъо. Тызәсәйә адигэ орәд ыкъаклумә афәдәп. Романс. Орәдир къеплоныр псынкәп. Аш пае гүи, шхъы, макъи иүәнхә фәа.

Хәшх Казбек итворчествә фәхъыгъе телешоу «Гукъәкъыжъ» түли зәхәттәгъагъәм мы ордым чыпіл гәнәфагъә щи-убытыгъагъ. Орәдир ежъ Казбек къылоштыгъәп, ар къезыон фәягъәр бзыльфыгъә макъ. Драматургие куо хәлъыр зәхи-шән, къезыгъельгъошун макъи, гүи, шхъы орәдым иләнхә фәягъә. Орәдышшор тилемәкъи къызәпшысчылхыагъәх. Ошлә-дәмешшор Мәт Жанә ымакъе стхъаклумә кыиуцагъ. Орәдир къылоу зәхәсәхы. Гъот Аслын ар аранжировә ышы-нәу еттагъ. Къенәжыгъе Жанә къегъашшынәр арыгъе. Мазәрә сельею ыуж сыйтагъ. «Сә сымакъе академическая гъә-уцугъе, эстраднә орәд ыкъак-хәм сымакъе арууцорәп, си-фәттәп», — ыоти, зеттәтәкоу гохъеу Жанә щыщтыгъе. Ау

Казбек консер-ваториет щеджә-фә шынныгъеу щыбгъотын, къы-чләпхын плъэкъы-щытәр зәкә щызә-ригъәгъотыгъ. Еджәзә, Ленин-град дәт киносту-дием имассовкә-хәм ахәлажъә-щытагъ, аш ихори хәтәу орәд къыло-щытагъ.

Гъогупләр къарагъәты

Іәкъыб къэралыгъохәм къарыкы-гъәхә хылъәзәшшә машинәхәм Урысыем игъогухәр эзрагъәф-дәхәрәм пае хыакъулахъхәр арагъәтых. Аш фәдәхәм джыри Эстониер къарагъуагъ.

Хыакъулахъхәр зытхәрәр хылъәтонни 3,5-м кыщегъәжъагъеу тонн 12-м

нәс зимашинәкъе зезыщхәрәр ары. Тигъогухәр зыгъәфәдәхәрәм къэралыгъо 20 фәдиз ахәхъә, ахәм ашыщых Ав-стриер, Германиер, Венгриер, Польшер, Даниер, Чехиер, нәмикхәри.

Іәкъыб хәгъәгүхәм къарыкыгъәхә хылъәзәшшәм арагъәтыхәрәкъэралыгъо 2016-рә ильәсым кыщ-гъәжъагъеу сомә мини 120-м нәсү. Чәш-зымафәм къатырәр сомә 350 — 850-рә мәхъу. Гъогу хыакъулахъыр тиремалыгъо укъизихъагъәм зы мафә текъыфекъе яптынәу щыт.

(Tikorr.).

ХәбзакIәхәр

Чыфә уфаимә

«О синдицированном кредите (займе) и внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» зыфиорә законым мәзәем кыыш-тәжъагъеу къаччә илә хуугъә.

Аш кызызәщиорәмкә, хабзәм ахъш чыфә (кредит) кызызыхынху фәехәм банкитум е нахыбәм ямыйту щыщлахъәр зәхәлтәу джы къаратын альә-кыщ. Ахъшәшхо къацызыхырәр е

предпринимателү, е юридическә лицоу щытын фәе. Аш пае банк пстәуми зы зәзәгъыныгъ адашыщтыр. Кредитыкъәр тихъагъәгъ апәрәу щагъәфедәнәу рагъә-жъагъ.

Кредитыр банк пстәуми къаратынәу фитыныгъе яләп. Зәгуахъәхәз зымытку щыщ чыфәу зытхәнәу къыхахыгъәхәр кредитнә организациехәр, мыкъәралыгъо пенсионнә фондхәр ыкыл 1әкъыб къэрал банкхәр арых. Ахъшә чыфәу ахәм къацыхырәр нәмикхә кредитхәм зәратекъырәр ар ильәси 3-м кыщегъә-жъагъеу ильәс 15 охууфекъе яптыжын-иу амал зәрәүиәр ары.

Тарихъымрэ пIуныгъэмрэ

Лыхъужъэр ящисэшIух

Сталинград икъеухъумэн фэгъехыгъэ заор заухыгъэр ильэс 75-рэ хъугъэ. Хэгъэгу зэошхом ильэхъан Мыекъуапэ фашистхэр зыдафыжыгъэхэри ильэс 75-рэ хъугъэ. Тарихъим инэклубохэм яхылIэгъэхэ зэхэхьэ-концертхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щэклох.

Лыхъужъуныгъэм, зэкъошныгъэм, мамыр псэукIем яхылIэгъэхэ мэкъамэхэр зэхахъехэм ашыу-тъэх, филармониет иартистхэм орэдхэр къауагъэх. Хэгъэгу зэошхом иильэхэм Стalinград машом зэрэзэлтигъягъэм, цыфхэр зычээсихэрэ унэхэр пийхэм зэхакуутэхи, яшылакэ хыльэ зэршыгъягъэр тицгъупшэрэп. Къалэу дзэклол миллионхэр зыцьизуагъэхэр сагэмрэ луьомэр эзльакуугъаг. Нэж-лужхэм,

линград тидээклолхэм къауухъумэн, пыххэр щизэхакуутэнхэ альэ-кыгъ. Фашистхэр азы уахтэм зэкла-фэжхэу зыфежхэм, Дээ Плыжымре Советске народынрэ пытэу зэрэзэкъотхэр, ячыгу шыяафит ашыжын зэралтээкъыштыр нахь къэнэфагь.

Филармониет щы-клохъэр концертхэм Мыекъуапэ икелэ-

еджаклохэр япплыгъэх. Зэхахъэхэр зезышхэрэм къалотхэрэх къэбархэм, орэдхэм ядэуухээ, тарихъим ишылкъапэ нахышылоу ёзагъээзогъаг.

Урысынен изаслужене артисткэу Баджэ Дзэхъан, АР-м изаслужене артистхэу Нэгъой Маринэрэ Хүйт Рустамрэ лыхъужынгъэм, тарихъим яхылIэгъэхэ орэдхэр къауагъэх. Зэльашэрэ орэдэу «Катюшэр» артистхэм къызыхадзэм, залым чэс еджаклохэр къадежьыулагъэх.

Оркестрэм хэтхэу С. Пособи-ловым, Л. Жусовым, Ж. Гонта-ренкэм, фэшхъафхэм произве-дениихэр къырагъяуагъэх. Н. Гор-ностаевар фортепианэм къэрийсэу классикэм хэхьагъэхэ орэдышо-хэр зэхахъэм щигъяуагъэх.

Сурэхэм артыхэр: Наталья Горностаевар, Нэгъой Маринэрэ, Баджэ Дзэхъанэ концер-тыв хэлажъях; Хүйт Рустам лыхъужь орэдир къело.

Къэзэкъ культурэм ифестиваль

Мэкъуогъум зэхащэшт

Къэзэкъ культурэм ишьольыр фестивальхэр 1992-рэ ильэсийм къыщыублагъэу Мыекъопэ районым игупчэу Тульскэм щэклох. Лъэпкъ культурэм зөгъэужыжыгъэним ехылIэгъэ зэхахъехэм цыфыбэ ахэлажъэ.

Адыгэ Республикэм культурэм-кэ и Министерстве фестивальэр зэрэзэхашцтим щытегуущыагъэх. Республикэм культурэмкэ иминистрэу Аульэ Юрэ, аш игуадзэхэу Ольга Гаршинамрэ Шъэуап-цэкко Аминэтрэ, Мыекъуапэ икъэзэхкэм якуп ипащэу Александр Даниловым фестивальэр зэрэлжэшт шыкIем яеплыкIехэр къяралолагъэх.

Мэкъуогъум и 2 — 4-м къэзэкъ культурэм ифестивалэу Тульскэм щызэхашцтим Краснодар краим, Адыгейим ямызакъоу, Урысынен ишьольырхэм къяралыгъэхэр хэлэжьештых. Ижьеэр къэзэкъ орэдхэр фес-

тивалым къыщаотых, къыщы-шьотых. Ансамблэхэм ахэтхэр яшэнэгъэхэмкэ зэхъожьыщых.

Культурэмкэ министрэм игудээу Шъэуапцэкко Аминэт къы-зэрэхигъэштигъэу, Иэпэласэхэм якъэгэлэгъонхэм мэхъэнэ ин араты. Нахылпэкэ унагъохэм ашагъэфедэштигъэхэ пкыгъохэр фестивалым къырахылIэштых. Зыныбжь хэклотагъэхэр, къэлэ-еджаклохэр къэгъэлэгъонхэм ахэлэжьештых. Къэзэкъ шэн-хабзэхэр къэлэтыжыгъянхэмкэ тхылъеджапIэхэм, культурэм иунэхэм иэнэ хурааехэр, зэхахъэхэр ашыклохтых.

Мыекъуапэ ибаскетбол ко- мандэу «Динамо-МГТУ-м» изичэзыу ешэгъухэр къалэу Ярославль щызэхашагъэх. Су- перлигэм ия 2-рэ куп щыклоэр зэнэкъокъум апэрэ чыпIэр щы-зыгъэу «Буревестникым» тиешла-клохэр гъогогуитло лукашагъэх.

«Динамо-МГТУ-м» итренер шхьаалэу, Адыгэ Республикэм изаслужене тренерэу Андрей Синельниковым къызэриуагъэу, «Буревестникым» командэ лъэшхэм ашыц, мы уахтэм къышотхынным тыфэхъазырэп.

Мыекъуапэ щаплугъэ Илья Александровыр «Буревестникым» икапитан, иэпэлэсэнгъэкэ къа-хэши. Хурдржанэм иэгугаор анахыбэрэ изыдзэрэ ешлаклоу И. Александровым зэррилтэрэмкэ, «Динамо-МГТУ-р» финалым хэ-

фэнимкэ амалышуухэр илэх, зэлукIэгъуитуу къыфэнагь.

«Буревестникым» ешэгъуитури тшүүхыгъ. Мэзаем и 8 — 9-м «Динамо-МГТУ-р» къалэу Тулэ шылдэгэшт чыпIэр командэу «Ар-сеналым». Адыгейим испортсмен-хэр апэкIе лъыклохэнхэм фэш тэкононгъэр къыдахын фае.

**НэкIубгъор
зыгъэхвазыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурый.**

Зэхэзыщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэхыэр:

Адыгэ Республикэм
льэпкъю Иофхэмкэ,
Іэкыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкэгъу-
хэм адырIэ зэпхыны-
гъэхэмкэ ыкIи къэ-
бар жуугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стяинскэр, 236

Редакциер
зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кIэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчыагъэкэ 5-м
емыхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэльэу, шрифттыр 12-м
нахь цыкIунэ щигъэтп.
Мы шапхъэхэм ади-
маштэр тхыгъэхэр
редакцием
зэкIегъэхъых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхыты-
гъэр:
Урысын Federaciem
хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкIи зэлты-
ІэсикIэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гъэйоры-
шапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчыагъэр
4816
Индексхэр
52161
52162
Зак. 242

Хэутынам узьы-
кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыхаутыгъэх
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхьаалэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шхьаалэм
игуадзэр
МэшлIэкъо С. А.

ПшъэдэгIыж
зыхырэ секретарыр
Хурмэ
Х. Х.